

SLOVENSKA BČELA.

Izdana 1. maja 1851.

L j u b a v.

Bistvo večno, bistvo sveto
Ljubi stvore svoje vse,
I sovraži vraživo kletó —
Molimo se mu kleče!
Serdce moje glasno bije,
Vruća Boga ljubav klíje.

Slava motri bistrim okom
Díten svojo, snagu, moč,
Den se bliža hitrim skokom,
Pada tmina, merkla noć —
Serdce moje glasno bije,
Vruća rodu ljubav klíje.

Gledam zoru rujnoličnu,
Gledam solnea zlati žar;
Vidim dèvu zori slíču,
Cutim njenih očíuh čar —
Serdce moje glasno bije,
Vruća dèvi ljubav klíje.

R. R.

Slavjanski mučenik.

Glas „svoboda“ leta 1848 tuli v Austrii zadoni. Svobode plam užiga avstrijsanske narode. Iz dolziga spanja jih nje žar prebudi. Kakor merličí na glas trombe nebeške, tako ustajajo zaterti narodi iz svojih tamnih grobov in hrepene po spoijnjenju prirojenih svetih pravic. Ali le kmalo pozabi prevzetni Madjar, da je Večni tudi njegove soderžavne narode za svobodo ustvaril. Hujše ko kdaj jih stiskati jame. Svoboda mu ni več čista divica, ker jo gorka kri madeževa, ki se kadi od njegoviga meča.

Ali tam, kjer je zibelka slavjanskiga naroda, tam, kjer sive Tatré v nebo gledajo, tam je plam svobode še sveti plam bil, in mlado blago serce nekiga slovaškiga mladenča mu je bilo prečisti oltar, na katerem je vedno živo gorel. Bil je Vilko Šulek. Taj je čutil in slišal, da je tromba svobode tudi velikanskému ali predolgo zatertimu slavjanskimu narodu glasno zadonela; je vedel, da zdaj tudi majka Slava sme svetú

svoje sinke pokazati, da se tudi ti zdaj smejo prosto gibati. In kako bi tega vedel ne bil? Saj mu je Večni jasno luč v bistri glavi prižgal, ki je le za ljubljeno Slavo gorela. Morje blagih občutkov mu je v serce ulil, katerih vsaka kapljica je le za drago majko Slavo tekla, katerih valovi so le vun, vun na beli dan hrepeneli. Vsaki pogled njegovih bliskečih oči, vsaka beseda njegovih zvonečih ust to priča. Celo svoje bitje posveti svojim zatertim bratom, le svoji še zmirom nesrečni majki Slavi. Ni ga terpelo v Peštu, kjer je njegov ukaželjni um iz studenca učenosti zajemal, — ni ga terpelo med ljudmi, ki niso zastopili svete besede „svoboda“. V njegovo domovino, k njegovim dragim bratom ga je dervilo, ki so kot on za pravo svobodo goreli, pa tudi zvesti bili svojimu cesarju. Sočutne duše tam najde. Jih najde veliko, ki so z njim enakiga sklepa, ki hočejo tudi svojo zadnjo sapico še za milo Slavo sopsti, svoj zadnji dihljej še za tistiga dihati, ki je razdrobil majki Slavi preleške okove.

Z žarno besedo, ktera se kakor reka iz njegoviga čutopolniga serca izliva, budi svoje brate, jih navdihuje z ljubeznijo do drage domovine. Veselo primejo za orožje, da bi branili svoj dom zoper Košutovce, ki si med tem jedno nečloveško delo na drugo nakladajo in svoje britke meče v hrabro slavjansko kerv močijo.

Divje in neusmiljeno delajo z ubogim slovaškim narodom. Delajo tako, da strah in groza serce vsaciga prešine, ki sliši njih divjost in nečloveštvo. Skoro ni bilo sela brez vislic in obeševavcev, ki so z neusmiljeno roko življenje tistih končevali, ki so se za dom in cesarja bojevali. Ali le z večim pogumom to za pravico plamečiga Šuleka in njegove enakovoljce navdaja. Hrabro in junaško se bojujejo zoper sovražne Madjare. Ne boje se ne vruga ne smerti. Saj bi bila sladka za dom in svobodo.

Goreče kakor da bi bilo v kervi ubogih Slovakov barvano, se pokaže jedniga jutra sonce Fraštaku. Ali kmalo tamni, črni oblaki pokrivajo celo obnebje. Jesenski veter piska svojo žalostno pesem v rumenkastem listju umirajočiga drevja, in črne oblake po nebu podi. Zdaj se prikaže truma madjarskih vojakov, ki peljejo nekiga mladenčca. Njegove ustnice so zaperte in neme. Ali neprestrašeno gledajo njegove žive oči izpod čela, na katerim sveti mir nedolžnosti kraljuje. Blede so scer njegove lica, ali vnder krepko koraka s svojimi spremljevalci naprej. Divje dolge berke skrivajo njih nečloveški posmeh, ki je izraz tistih občutkov, ki v tem trenutku napolnujejo njihove črne serca. Strašno se serde nad ubogim mladenčem, ter mu kažejo — vislice, ktere ga čakajo.

Zdaj prispejo do vislic. Merzla rosa stopi na blede čelo nesrečniga Vilkota. Ali kmalo spodi tudi zadnjo mervico straha iz svojiga serca. Kakor da bi mu samo sonce svojo luč posodilo, tako se blisketajo in svetijo njegove oči. Nепrestrašeno in pogumno se vzdigne glava njegova. Tako se sveti njegov obraz, kakor da bi se bili vsi občutki njegoviga serca po njem razlili, in proti stermečimu ljudstvu obrnivši se reče: »O kako rad bi svoje predrage starše še zadnjikrat na svoje vroče serce pritisnil, kako rad jim še enkrat povedal, da sim bil zvest, — zvest do smerti svojimu narodu, da ljubezen do človeštva me je gnala u boj. Ali ni mi to dano! Kmalo bo moje serce omagalo, kmalo moja duša pri Večnem.—Z Bogom, dragi starši, zadnjikrat sprejmite pozdrav svojiga sina! — In vi urni vetrovi, nesite moj zadnji glas milim rojakom, nesite jim besede umirajočiga Slavjana! Naj jih moja smert naduši, naj jim zbuja v blagem sercu ljubezen do mogočne Slave, naj tudi njim ne bo preveč svojo kerv za njeno slavo dati! — Po tem bo velika in mogočna matka veselo svoje zveste sinove v svoje naročje stisnila, — njeni blagoslov bo razterl okove, kateri jih še težijo, da bodo vsi združeni zopet silni in velikanski narod.« — — —

Ne mine veliko trenutkov in Vilko je nem in terd. In vzdigne se strašna burja in nese žarne besede umerliga junaka kakor majhne plamčice naprej, in zbuja v sercu Slavjanov neugasljivo ljubezen, do svojiga naroda — do nesrečne matere Slave. —

Josipina Turnogradska.

V a d i m.

(Dalje in konec.)

Starec obesi liro do orožja, do meča, oklopa, ščita in kacige — s rijo in paječino pokrite, primekne bukov penj k ognju, se vsede in si začne roke ogrēvati. Dim se je valil skoz špranjce v strēhi. Globoko je bil starec zamišljen in tužen. Vse je bilo tiho. Le rēdkoma je pretergalo hukanje vētra ali žalostno čverčanje čverčka ovo tišino. Na enkrat se začuje štropot in nekdo na dveri pokovlá (poterka). — »Odprite potniku, ki je zašel!« progovori glas. — Vsa vznotrajnost starčku zatrepeče: jezik nepozabljen, jezik mile domovine mu vdari na uho, ki je že oddavno samo šumenje valov in vetrov slišalo. S vso silo mladosti, skoči starček do dver, jih otvori, in neznan mladenč, krasen

kot Dagoda *), silen kakor Svetovid **), z lokom v roci s tobolcem na plečih je stal pred njim. Za dolgo ni mogel starček besčedice pregovoriti. S bistrim očesom je ogledoval prišelca.

„Dopusti mi, dobri puščavnik“ — reče mladenč z glasom, da se je starcu duša do dna stresla — „dopusti mi, da v tvojej bajti prenočim. Zašel sin s pota, in zunaj je temno in hladno.“

„Dobro mi došel, neznanec! pojdi in pogrej se na mojem ognjišču. Nikdar me ni še razveselil človeški glas v tej pustinji. Že davno se moje serce ni več radovalo v prijaznem govoru. Zato dobro došel, potnik neznani!“ Na moje persi!

Mladenč neznani je starca s takim živahnim čuvstvom objel, da si starček od svojega sina objeman biti misli.

„Vsedi se k ognju, dobri mladenč! — reče — rēs je moja večerja prosta in nevkusna, in postelj tverda in neprijetna; pa ti si truden in gladen.“

Mladenč odloži lok in tobolec poln strēlic, in se vsede k ognjišču, na katerem se je svetel plamen razvijal in goreča derva prasketale. Starac je med tim prigotovil prosto večerjo, ki je v sadju in suhih ribah obstala, razprosterl medvedovo kožo po zemlji, in se obrnul k svojemu gostu rekoč: „Glej, to je vse, kar imam v svojej koči: vtaži svoj glad in počij se!“

Prijazno mu ptujec zahvali, se nasiti in mu da lahko noč. Potem se vleže na medvedovino in kmalo prijetno zaspi. Zamišljen je sedel starec pokraj spijočega mladenča; duša mu je bila nemirna: sladke, dolgo potihnule misli se v njej spel pobudē. Njegov oduševljen vid se ni mogel odvratiti od mirno spijočega gosta. Njegovo blago lice, bistri ognjeni pogled, temnorjavji lasje, mehki kot svila in v kodrih po plečah razsuti, veličanstvena postava, visoke persi, nježni pa možki glas—vse

*) Dagoda, bog lpega vremena

**) Svetovid, vsevedoči in vsevideči bog starih Slavjanov. S Görres iz Saxona Gram, piše o njem takole: Sviatovid, lichtigzehend, vor Allen in Arkona im gemeinsamen Tempel der slav. Völker verehrt; sein k 1-lscales Bild mit Haupten auf vierfachen Halse nach den vier Weltgegenden geordnet; mit geschorrenem Bart und Haare; in der rechten ein aus vielen Metallen zusammengesetztes Trinkhorn, in der linken den Bogen, neben ihm Sattel, Zaum und Schwert, 300 Pferde und eben so viele Krieger seinem Dienst geweiht, vor allen ein weisses Pferd, das er selbst in Schlachten ritt, und das wahrsagend Auspicien über Krieg und Frieden gab. „S kakšno pobožnostjo so ga častili, pripoveda Helmold k. t. g. 6 Saxo Gram. k. 14. Antequam rem divinum faceret sacerdos Slavorum, scopis quam diligentissime faunum Svanteviti pergabat, spiritu ours compresso. Quam quoties revocare opus erat, ad ostium decurrit, ne scilicet humano halitu nominis praesentia offenderetur. Vidi: Salfarik Gesch. d. slav. Literatur strau 11. in 50.

to je neizrečeno zanimalo blagosserčnega puščavnika. Temna vspomèna minulih dni ga jako raztuži; zdelo se mu je, kakor da so v sliki mirno spavajočega inostranca vsa prešla slava, vse minule radosti in žalosti sjedinjene. Neprestano ga je gledal; njegovo serce se je treslo, in svitle solze so se mu čez lice cedile. Urno je teklo vrème. Ogenj vgasne na ognjišču; samo voglje je še tlelo in s blèdo svèlostjo temno stanišče ozarjalo — zdaj vgasnulo, zdaj se spet oživilo in slednjič čisto zginulo. Globoka tmina in tišina zavlada. Zanišljen stavec ni znal, kar se okol njega godi; duša njegova je letala nad brezdnò minulosti. Juturna zarja prisveti na istoku; on se ogleda, ptujec še spava. Ali jutro je že cvètelo na iztočnem nebu, in noč se je naglila k zapadu.

On izide iz bajte — vse se je svètilo, vse se je veselilo. Ni bilo sledù ponočne nevihte. Mirno se je jezero rumenilo; razsvètljeni in mirni brègovi so se izobražovali v njem kakor v zrcalu in spet zatrepotali, kader je vètrič čez vodo potegnil. Sonce je stalo v iztoku. Daljni lesovi, nepreglednemu okroglišču podobni, so bili v svetle megli zagrnjeni.

S mirno, omladjeno dušo je stal puščavnik na robu pečine, nadšen velikolèpnega prizora. Ganjen je iskal vzrok ovej nezapopadljivej radosti, ki je tako hitro njegovo serce prevzela. — Vendar zastonj je iskal. — Nepoznani čudoviti potnik mu je s svojo pričujočnostjo vse predmete okoli njega očaral; čuvstvo novega krepkejšega bitja se porodi v njegovej duši.

Naposled se odprejo dverice bajte — in nepoznati gost se prikaže oživljen in polèpšan milim počitkom. Mladosti plam mu je igral na licu; gosti kodrasti lasje so se mu vsipali čez pleča, v živahnem očesu so še bili videti sledi sladkega spanja.

Približavši se k starcu s pogledom veselim, mu roko podá. Objemata se in si dobro jutro vošila.

„Prijetno in mirno ji bilo tvoje spanje, mladi moj gost!“ mu reče puščavnik, „živost in čilost ti sije iz lica. Priserèno se veselim, da si tako mirno in bezskerbno počival. Žali in skerbi so neznane tvojemu sercu! — Oj zavidljiva osoda! — Meni samotnemu prebivavcu te samotije, meni je dans pervikrat radostno jutro prisjalo. Sedem dolgih mračnih let že ni bilo sledù radosti v meni. Tvoj prihod, inostranec, je oživil mojo dušo, kakor spomladno sonce oživi opuščeno drevò. Davno, davno nisem bil tako srečen, tako vesel.“ —

Mladenc, že pripravljen oditi, je začudjen, na svoj lok opert, gledal starca, in solza sočutja mu je zabliskala v očih. „Ti se motiš, puščavnik! tudi moj stan je poln tug in grenkosti. Mladost me ni

ohranila grenkosti, viharo je jutro mojega življenja! Kakor ti, se porēvam tudi jes po pustinjah; kakor ti, sim tudi jes od sveta zapuščen. Osamljen grob mojega izgnanega, od tuge umorjenega očeta je vse moje imetje. Ne zovi me srečnega! ne zavidi mi mojega stanja. —

»Kdo si ti, neznanec?« ga zapita puščavnik nespokojno.

»Jes sim Vadim.«

»Vadim? Oj Peruna! . . Vadim!« —

»Ali me poznaš?»

»Kako bi te nepoznal! ni me seree goljufalo, ponovi stavec, mladiča objemav. — Sedaj vem, odkod tolika radost, tak nepokoj v mojej duši; zakaj celo noč svojega očesa zatisniti mogel nisim. Blagor ti! — Mar ne vėš, kdo pred teboj stoji! Jes sim Gostomisl.« —

Vadim ostermi. Ti si Gostomisl? zavpije padši na kolena in pritisne obraz k nogam puščavnika.

Sveta tišina je terpela nekoliko minut. Starček pritisnuv Vadima na persi, ga ljubi in objema:

»Tako je, mladenč, mu zdaj pravi, Gostomisl stoji pred teboj. Objemi me, objemi, kakor objema sinek svojega očeta. Tvoj kip je oživil mojo dušo. Nepoznano neko čuvstvo jo je potreslo, ko si v mojo bajtico stopil, ko si me pogledal. Ah! meni se je kazalo, kakor da sam oče tvoj, Radegast, drug slave moje, v cvētečej lēpoti pred menoj stoji. Domišlija me ni prevērila (goljufala). Ti si Vadim — polēpšana slika junaka, ljubimca duše moje.«

Nēm in tužen je gledal Vadim puščavnika. Serce njegovo je nemirno tolklo. Kip (podoba) moža, od osode potertega, veličanstvenega še na razvalinah veličine svoje, ga močno potrese.

»Ti si Gostomisl,« povzame spet besedo, »prijatelj mojega očeta v tej pustinji — v tem siromaštvu!« — Potok solz, svētljih kot rosa, se mu vdere čez lica. Nehote poljubi roko sivega starca.

»Vmiri se, moj sinko! vmiri se Vadim! Ni vrēdno, da solze prelivaš, da mene objokuješ! Vadim, vsmili se tvojega Gostomisla; nemoj ga skoz tvoje žalovanje žaliti. Kdor bedo in siromaštvo nadvlada, je te zā omilovati? — Povej, kaj more moja duša v tej divjej pustinji strahovati; kjer so vsi nje vezi razderti, kjer slave za njo več ne cvēti. O moj sin! v mojej duši ni več upa prihodnosti, ona je minula — želje, upi ne vznemirujejo mi več mojega serca — ali vspomēna minulosti mi

* Pravi se da je bil Gostomisl naj starji v Novgorodu in da je svojim so-gradjanom svetoval, si od Varegov Rurika, Sineca in Truvara za vladanje sprositi,

je sveta; za njo mnogokrat gorko vzdihujem. Minula slava, vboga moja domovina, in vi padli moji tovarši! po vas jes vzdihujem, zavolj vas se mi lijejo solze; zavolj vas je prepadeno moje serce. — Ali hočem zategadel obupati? Ne Vadim! ne prijatelj moj! vsréd pečin sim svoboden, ne poznam nad seboj nobenega gospodarja: kdo se derzne ožalovati moje osode?“

Neka sveta groza se Vadimu v serce vkrade, in njegov pogled je je nepremično počival na licu starčka.

V tem hipu se je kazal Gostomisl v sèdej starosti, v puščavniškej odeji, božanstven in strašen.

»Sediva, povzame spet starček — sediva na to granitno pečino. Jutro je jasno in tiho, posvetiva ga s sladko vspomèno! Vadim, povej mi od tvojega očeta. Kje počiva pepel velikega Radegasta? V kateri strani je vgasnulo njegovo življenje, življenje slavno in nesrečno? Kaj te je napolilo v to pustinjo?“

»Ah, odgovori Vadim, tužnim okom proti južnemu brègu jezera Ladoge pogledavši, — davno že krije zemlja trohnele kosti mojega očeta. Trava je obrasla tihi, ljudskemu očesu skriti grob Radegasta. Tam na visokej, s borovjem pokritej in od bučečega jezera ljubljenej gori je živil in vmerl starček, izgnanik, sivi slavjanski junak. Žalosten in tužen je bil večer njegovega življenja. Radostnega serca je smerti pričakoval.«

»Bodi blagoslovljena gomila prijatelja mojega« — zakliče Gostomisl, povzdignuvši se s kamena in roke proti onej strani razpevši, kjer je bil grob Radegasta. Razužen je padel Vadim na kolena, gorko solzice njegovemu prahu točivši. Puščavnik je pritisnul žalostnega mladenčca k svojim persam, se vsedeta na kamen in Vadim spet začne:

»Tam trohni opuščena bajtica Radegasta. Starec, obropan domovine, tēlesne snage in vida, je doveršil svoj pot s krèpkim duhom. Pet lèt je minulo, in nobene tožbe ni bilo slišati iz njegovih ust. Sedaj je tomu že tri lèta, kar je objela črna mati tega popotnika, katerega nobena nesreča ni nadvladati mōgla. Ta roka je zatisnila Radegastu oči, ta roka je okinčala grob njegov. Mirno naj počiva!« Vadim premolkne, si otare solze na licih in pravi dalej:

»Šele dvanjst let star mladenč, sva se skrila s očetom v tej pustinji. Tam kjer se šumeči Volhov v jezero uteka in v njem zgubiva, na sternej pečini sva si postavila v mraku smrek, malo kolibico (bajtico). S trudom je naju redil ribji lov. Meč Radegastov, nekđaj trepet svojih sovražnikov, je zdaj derva sekal in cepil; na ščitu sva netila in v čeladi jedila varila. Vreme je teklo in moje moči so se bolj in bolj razvijale. Obnam (o začetku) sim stréljal v tarčo (cilj), pošlej na

ptice, in nakonec sîm pobijal s krepko roko divjo grabežljivo zverjad po lesovih. Le redko kadaj sîm se vernul brez dobitka k svojemu očetu, ki je bil od starosti in bolesi ves oslabel. Malo po malo je vgašal, kakor vgasiva sonce na tihem večernem nebu. Poslednjič so otemele njegove oči. Odložil sîm svoj lok, pustil sîm lov in nikdar se nisem več oddaljil iz kolibe. Ves čas sîm posvetil svojemu pojemajočemu očetu. On uzor človeka nepomičnega in stanovitnega vsred valov življenja, je s svojimi milimi in krepkimi besedami izobražoval serce moje; jes sîm goril in za meč grabil, ko je moj oče s vso živostjo iskrenega mladenčca govoril o slavi, o činih hrabrih Slavjanov, ko je opisoval, njih velikodušje, njih zvestobo v prijateljstvu, njih sveto spoštovanje obljub in priség. Duša moja je plamenela; nadušen sîm padel k nogam Radegasta in njih orosoval s ožilnimi solzami. Oj da bi bil ti vidil slépega vojaka, kako je razprostiral roke proti šumečemu Volhvu — kako je blagoslavljal domovino, iz ktere so ga nehvaležniki pregnali! — Oživljen, ogrijan od sonca se je vračal v mislih v minulost; on je na te mislil Gostomisl, in napolnoval mi dušo s rajskim opisom tvoje hrabrosti. Jes sem te v daljini obožoval. Slika velikega vodja Slavjanov s vsim saveršenstvom se mi je oživela v sercu. Predstavljajoči si Gostomisla, sîm si mislil Peruna v njegovej mogočnosti in blésku.

Nehoté vzdihne sivi puščavnik. Njegovo lice se preméni, in tužne v zemljo vperte oči so se pomračile. Vadim spel poprime besedo:

„Vrême je teklo, dnevi so minuli in Radegast me je zapustil. Daleč od človeškega očesa leži njegov grob. Tma in tišina vlada nad njim; mirno je spanje počivajočega. Dolgo sîm se tužen jokal nad njegovim grobom. Zemlja, njegov pepel pokrivajoča, se mi je zdela, da je oživela. Večer in jutro me je najdlo tu v žalosti. Praznота kolibe me je plašila, v tišini dobrane sîm se tresel, nu vendar se nisem mogel od njega ločiti, nisim mógel zapustiti mésta, kjer so mi vsi predmeti nepozabljene očeta opominjali. Njegov duh se je zibal nad menoj, in tajna nočna tišina je mi šepetala njegovo pričujočnost. V šepetečem listju sîm ménil slišati njegov serce ganljivi glas. Moja domišljija je oživljala vse predmete, ki so me obdajali. Prešlo je léto, minulo je drugo, ničesar ni motilo moje samotno življenje. Moj lok in strélice so plašile zverjad; nevarnosti so me veselile. Trudove zmagovati, to je mi bila velika slava; in s tim se zadovolji moje slavljubje. Moje serce je bila mirno, nikdar nisim mislil, da bo te moj mir kadaj minul; — pa glej, tudi to je minulo. Dojde pomlad, vsa narav se omлади in jes sîm venul. Nesnosen dolgočas me je mučil. Nespokojné želje so se v meni zbudile. Hotel sîm se déla poprijeti, — pa poprejšno délo se mi je zdelo slabo in jednostavno. Slava slavjanskih junakov je stala pred menoj v svojem

veličanstvu. To pomisliti, je očaralo mojo dušo. Vse okrog mene se mi je pristudilo. Povsod sim le vidil branitelje slave; povsod so me srečovali zmagonosni dobitniki. Gnan od domišljivosti sim tekel iz lěsa v lěs, s brěga v dolino brez vsake sverhe — samo da bi na jednem mēstu ne ostal. — Včera, j, komej je ozarjala nebó juterna zarja, včera, j sim izšel iz kolibe s lokom in strělicami. Kje sim blodil, kakó sim sem prišel — ne vēm. Tauna, viharna noč me je zatekla vsrēdi pečin. Začul sim zvuk lire, — sim se zavēdel — ogledal in zagledal ogenj, kolibo — prebivališče ljudsko. Serce se mi strese — kri vskipi — jes sim se podvızal — tekel, pa — oj veselja! — Gostomisl živi v tej kolibi!“ — —

B. Janežić.

(Po ruskem Žukovsky-ga.)

S l a v j a n i.

(Dalje.)

Peta glavna vlastnost Slavjanov je:

5. da se s vsimi ljudmi lěpo zastopijo, ter mir i pokoj ljubijo.

Imenitna je pri Slavjanih tudi vlastnost: zastopnost i miroljubje.

Kar nam stara dogodivščina naroda, od njegovega začetka, od njegovih navad, dēl i vojsk pripovēduje, nikjer i nikolj na to ne kaže i ne priča, da je slavjanski narod sirov, grozoviten i nečlovečen bil, temoč vidi se na njem, da je vselej bil i še je nekako tih, ponižen, usmiljen, priljuden i miroljubiv. Ako ravno so Slavjani pri več priložnostih pokazali, da so močkega, hrabrega i junaškega serca, jih vendar nikolj ni žejalo, po nemarnem i nepotrēbnem kerv prelijati, i pokončovati, temoč popadli so za meč le samo zato, da bi se proti prevzetnosti branili. Drugi narodi svojo slavo u tem jiščejo, da veliko umorjenih knezov i kraljev, veliko prelite kervi, veliko razdjanih gradov i mēst, veliko pokončanih dežel naštet i morejo. Pri Slavjanih ni temu taka: slavjanska dogodivščina večidel le samo to pripovēdati more, koliko narodov so Slavjani pri lěpem miru i pokoju pustili, i koliko narodov so oni s domačimi umetnijami, s obertnijo i s poljodēlstvom razveselili i srečne storili. Tudi Slavjani so se bojevali, kadar je že na to prišlo, serčno i junaško, i bojujejo se take še den današnji; ali oni se ne bojujejo, da bi druge svobodne narode pod jarem sužnosti i robstva potlačili, ne da bi ubijali, požigali i ropali, temoč oni se bojujejo, da bi sebe, svojo

svobodo i pravico, svojega kneza, svojo domovino i svojo vëro branili. Ta lastnost, ktera Slavjana še le pravega i žlahtnega zemljana stori, nam pokaže i razloži, zakaj Slavjan nikoli ni na to gledal i smërjal, druge sosedne narode po sili podjarmiti, iztrëbiti ali prenarediti i popačiti, temoč zakaj jim je on vselej več zaupal, se š njimi več poprijaznul i sdružil, kakor je trëba i dobro bilo, da svojo narodnost ohrani i neoskrunjeno obderži. Slavjanu ni nič več ptuje i ostudno, kakor druge narode zmërjati i čërniti, njegov jezik še besëd nema, da bi u stanu bil, imena, nošnje, navade i obiçaje drugih narodov zasramovati i zasmëhovati. Odprite vse do dones tiskane knjige Rusov, Poljakov, Čëhov, i Serbljev, vse knjige, ktere deržave i narode opisovajo, odprite jih, pregledjte i prejščite, ali se u njih kaj tacega najde, kar bi dobro zasluženó slavo i narodno poštenje drugih narodov krajšati moglo.

Ako je kaki narod pod nebom, je gotovo slavjanski tisti narod, kteri mirno i tiho krivico rajši terpi, kakor stori, kteri rajši druge spoštuje kakor zmërja, kteri razžalenje rajši odpusti i pozabi, kakor plaça i maščuje, i kteri svojemu knezu i svojej vladi vërto i zvësto služi, ja! tudi tedaj, kadar njegova ponižnost i mirnost drugim nemirnim i prevzetnim narodom priložnost daje, ga po krivici tlačiti i žuliti.

To se pa samo od sebe zastopi, da ima tudi slavjanski narod svoje slabosti, svoje mahne. Božja providnost ni u mirijadih listja, i tudi ne u milijonih ljudi dva med seboj skoz i skoz jednaka stvarila; ravno tako tudi ne dva med seboj u vsi rečih jednaka naroda. Ravno ta božja providnost, ktera je človeka tako stvarila, da svojo glavo proti svetlim nebesam obraça, s nogo pa po revnej zemlji hodi, ravno ta providnost je tudi dala vsakemu narodu dvojno stran: jedno svëtlo, drugo temno. To je naravsko, i se samo od sebe razumi, da je u značaju narodov, ki že od narave svëtlo i temno stran imajo, veliko stopinj i veliko različnosti. Pa vendar, kakor ni svëtlobe brez sënce, i sënce brez svëtlobe, — kakor ni trëba, da je vsaka svëtloba že sonce, i vsaka sënca že čërna, grozna noć: ravno tako tudi ni mogoče, da bi bil kak cel narod na zemlji čisti nebeški angelj brez vsakega znamenja človeške slabosti, ali pa popolna peklenska pošast brez vsakega znamenja božje podobe. Le samo človeška slabost, človeška terma, i človeška prevzetnost se prederzne, znamenja i lastnosti že od rojstva vsakemu narodu utisnjene izbrisovati, u svojej bolnej fantaziji narod prenarejati, prelijati i tako popačiti i pokvariti. Bodimo pravični! Ljubimo svoj narod, — ali ne merziuto, ne gonimo drugih! Kteri narod se sam s seboj ne ponosi? Francozi pravijo: Mi smo Francozi, — Angličani: mi smo Angličani, — Nëmci: mi smo Nëmci, — ravno tako Portugizi, Špa-

nijolci, Danezi i drugi narodi mislijo i govorijo; ja! tudi Cigani i Turki s svojo narodnostjo ponašajo se. Kdo hoče jim to zamèriti? Da le ponosno čuvstvo svoje narodnosti ostane čuvstvo, ki domorodstvo i š njim druge narodne čednosti i lèposti budi i razvija, — da se le to čuvstvo — ne rečem u zamečovanje — temoč u kervavo preganjanje i silenje drugih narodov ne spreoberne i prelije!

Kdo se taj bode čudil, kadar na značaju slavjanskega naroda kako senco zagleda i zapazi? Ta sènca je le iznimka ali posebnost i se ne smè imèti za občno veljavno pravilo i občno vlastnost značaja slavjanskega. Pa tudi kako bi bilo mogoče, da bi bil slavjanski narod, ki se tako daleč razprostira, s drugimi narodi meji i š njimi tako meša, da bi bil on, pravim, po toliko nesreč, po toliko vojsk, po toliko težav vselej ostal na jednakej stopnji slave, kreposti i moči, da bi on ne imel nobene slabe strani, nobene sènca? „Ali je čudo, pravi Herder, ako bi se bil slavjanski narod po toliko sto lèt, u kterih je tako globoko potlačen i razkačen bil, ako bi se bilo nježno i mehko serce slavjanskega naroda popačilo, i ako bi bili Slavjani nekako sumljivi, zaviti, grozovitni, sužnji i lèni postali? Vendar se pa na Slavjanih, posebno u tistih zemljah, kjer le kolčikaj svobode uživajo, stare vlastnosti še sedaj vidijo i poznajo.“

Tako pohvalno i slavno opisujeta gospoda Herder i Šafařík naš slavjanski narod: kako lèpe i slavne vlastnosti na sebi ima. Šafařík je to svojo knjigo že lèta 1826 u Budimu (Ofen) na svetlo dal, kadar je še stara censura gospodarila. Ta ojstra censura je vse to, kar Šafařík od Slavjanov piše, poterdila i še pristavila: „Non habent (Slavjani) osiores nisi ignorantes“ to je po slovensko: „Slavjane le samo tisti sovražijo, ki jih ne poznajo.“ Toraj ni se trèba sramovati, biti — Slavjan. —
(Konec sledi.)

Kratek navod u številoslovje.

za drugo pol prvega šolskega leta.

Marsikteremu učitelju bo težko padlo, v ograjenej meji se deržati, in slasti v pošlevi desetke ne preskočiti; pa naj pomisli, da bo moral tedaj, ako prva osnova dobra in podlaga trdna ni, poznej vedno kaj popravljati. S tim popravljanjem bode mnogo časa potratil, v kterem bi scer napredovati mogel, ko bi se od začetka prehitel ne bil. Vadjlje ali stave polža s zecom, kteri bo prej na določenem cilju, pri podučevanju nikolj ne smemo pozabiti. Ako otroci številoslovje med 1 — 10 prav dobro zastopijo, v teh številih vse račune najti in vse, kar je treba in mogoče, zrajtati vedo, tedaj ni dvomiti, da tudi v višjih desetakah spotik našli

ne bojo, da si bodo - oziraje se na prvo - lahko razpoznali, kaj imajo storiti, ako jih je učitelj le nekoliko prav vodil in napeljeval.

Čas torej ni zgubljen, da bi se ravno še več kot pol leta med 1 — 10 mudili. — Prej da daleč stopamo, mora podlaga dobro, dobro vterjena biti. —

Ne tajim, da to učitelju ni ravno lahko - da je včasih sitno delo - zato, ker je veliko lažje otroke po škorcovo ali papigovo dosti reči učiti, kakor pa jih privaditi, da mislijo, kar čejo govoriti, lažje cele ure jim kvasiti, kar si naj v glavo vtisnejo, kakor jih le nekoliko časa napeljevati, da naj um in pamet prav rabijo. Ne bojmo se tedaj, da je čas zgubljen, ki ga prvemu podučevanju posvetimo. Kar se nam tukej zamuda zdi, bo nam obilnega sadu prineslo, in se nam poznej stoterokrat povernilo.

V vsih desetakih najdemo ravno tajiste stopnje, ki smo jih v prvi zapazili, in mogli bi se po njih v vsaki desetki ravno tako gibati, in se naznačenih vadb držati, kakor smo to v prvi t. j. med 1 in 10 storili. — Pa nekaj to ni treba, nekaj bi dolgočasno bilo in nas preveč mudilo.

Zatorej se boljše kaže, da za vse sedmero imenovanih stopinj dalji dobe (roke) postavimo in drugo pol leta — poprejšni uk vedno opetovaje in ponavljaje - se ne premaknemo iz I. stopnje in ne učimo drugega kakor:

I. štetje do 100, in pisanje števil.

Kadar smo delo v prvi ograji dognali, bodo otroci lahko in sami od sebe spoznali, da moramo od deset še višje šteti znati, njim bomo torej pomagali se tega izveršno učiti. — Kar naša ukoslovna knjiga (Peitel metodika) o prestopu iz prve desetke v druge reče, je dobro, in posnemanja vredno, ako ravno vsa druga njena vadba v računstvu nič ne velja. — Nar boljše ho, ako otroci zvedo, da je dosadaj rabljena lestvica ali greda prva desetka, in da od tote naprej spel znovič od enote šteti začnemo, in desетки pristavimo. Naj se k prvi lestvici takole druga napravi, in otroci se vadijo šteti: eden na deset - ednajst i. t. d. — do deset na deset - dvajset - dvajsti. Tudi v tej ograji se naj uči šteti kakor v prvi (glej stran 77) to je, se skerbi da a) otroci vsako število bi rekli, vidljivo zapopadejo b) da se zgor in dol po versti po temeljnih številnicah c) ravno tako po redovnih, in d) tudi preskaljaje dobro in urno šteti navadijo. Toda poslednja vadba: štetje s 2, 3 i. t. d. ni več tolike važnosti, kakor v prvi desetki, t. j. med 1 in 10.

Le preveč si nekateri učitelji dopadejo v bezdušnem mehanizmu, in mislijo, kdo vé kake ukaslovci da so, ako so nagna i otroke, da brez spolike od 1 do 100, in spel nazaj s 2, 3 i. t. d. že v prvi polovici šolskega leta šteti znajo. Ako svoje delo dobro prevdajajo, in pregledajo, bodo spoznali - da je brez vsega djanskega ali praktičnega prida - da je gola strojerija, katere se nevedni čudi - vedni pa miloserdno muzljá.

(Dalje sledi.)

**„Znajte da je slava večja
so več brati bratec biti.“**

(Konec.)

Stim pa še ni vse dospelo. Brez občinskega jezika ostanemo vender v 4 dele razkomadani, tedaj plen svojih mogočnih sovražnikov. Ajme tu-

di nam velja nauk, ki ga je dal moder starček na smertni posteli svojim sinom. Že pripravljeno rokavet svezanih palic potegne izza vzglavja, pa jo ponudi naj starejemu sinu, da jo prelomi. Sin, korenjak ko gora, vzemši butarico, jo mota, jo vije, na zadnje mu koleno pride k pomoči, se napenja, da se ves zažari, na čelu mu zabreknejo žile, ali zastoj. — Težko vzdihne, poi si obriše i butarico poda očetu nazaj, rekoč: nemorem. Starček nudi drugemu i tretjemu sinu. Enako motanje, enako vijanje, enaki odgovor: nemorem. — Ha! veli naj stareji sin, daj da jih jaz razvežem in vidil boš, kako jih bom vsako posebi naglo razdrobil.

Ovih besedi sim se nadjal, veli starček, podučeni ste zde, kaj sloga velja. Vi tako jaki junaki, te rokaveti palic niste prelomiti mogli, dokler so svezane bile, vsako po sebi pa tudi slabo dete lahko prelomi; tako se bo v vašem življenju tudi z vami godilo: dokler bote složni, vas nikdo ne bo prevladal; ako se bote pa razdružili, vas bo vsakega posebi poterla tudi majhna moč. —

Tu podam še na razstanku s svojim dragim čitateljem en izgled, kako beli Krajnc, kamor ilirstvo dopira, svoje narodne pesme veselo prepeva:

Smert ljube Kraljeviča Marka.

Kraljevič se Markona vojnico spravlja,
Svojo ljubo na domu ostavlja.
Pred ko projde tako joj govori:
Boga tebi, verna ljuba moja!
Čuvaj dvora i poštenja,
Čuvaj deco i grada beloga,
Ja čo Marko na vojnico proiti.
To izusti na konja se spusti.
Malo za tem postojalo vreme,
Dojde kučka Senjanin Ivane,
Dojde kučka, ljubico prevari.
Tri je nočke z ljubo prenočio,
I tri dane bele predanio.
Pervo nočko, koje je nočeval
Daroval joj tico popevačo.
Ali drugo, koje je nočeval,
Daroval joj kolardeje zlate,
Tretjo nočko, koje je nočeval,
Daroval joj perstan Ozormana.
Govorila tica popevača:
Ja čo k Marku na vojnico proiti,
Pa poleti u šator do Marka,
Imu slane pesmico prepevat:
Bogom brate Kraljeviče Marko!
Zla te sreča je zadela doma:
Dojde kučka Senjanin Ivane,
Pa prevari neverno ljubico.
Tri je nočke z ljubo prenočio
I tri dane bele predanio.

Marko dojde na šarcu hitrome,
Berzo skoči, v hišo poterči.
Ljuba mu se do zemlje priklanja.
Lepo ti ga pozdravljati stala:
Dobro došal, lepo moje zlato!
Ali Marko nerazvedri lica:
Gajejom škripa, oko vatrom gori,
Pa govori neverni ljubici:
Boga tebi neverna ljubica!
Zašto so ti oči potamnele?
Zašto so ti nedra razvezana?
Zašto so ti lasi pomerlani?
Draga nezna što bi govorila,
Derhče jadona, pa mu odgovarja:
Vetar mi je kose pomerlao,
Na vetru sam pšenico vejala,
Prahom sam si oči natrohnila,
Sinu sam ti sisati davala,
Uz toga sam takova postala.
Kad bi Marko pesmo razumio,
Zove k sebi hitra šarca svoga:
Hajde šarac, da idemo damo,
Da vidimo, što kod kuće biva.
Zdaleka ga zagledala ljuba,
Pa Ivanu tiho besedila:
Boga tebi Senjanin Ivane!
Zajahaj mi konja naj boljega
Pak mi zderkaj čez to polje ravno,
Da te Marko uhvatio nebi.

Govorila tica popevača:
Nije tako, kako ljuba kaže,
Več je tako, kako ti ja kažem.
Kad ti h kuči, projde berdom Ivan.
Govorio Kraljeviče Marko:
Boga tebi neverna ljubica!
Alj voliš mi k večeri svetiti,
Alj na dvoru zvezdice brojiti?
Govorila neverna ljubica:
Ja nevolim k večeri svetiti,

Ni na dvoru zvezdice brojiti.
Marko ljubo žepлом namazio
Pa jo vatrom zapalio ljutom.
Draga gori, suzami se bori,
Pak ovako Marku progovarja;
Prosti Marko, ne muči ljubice.
Gledaj usta, ka so te ljubila,
Gledaj roke, ke so te gerli'e,
Gledaj persi, sinka so dojile.
To izusti, dušico izpusti.

Juri Kobe.

Z m e s.

V z a j e m n o s t.

Naj krasnejša misel sedajnega veka Slavjanov je promisel vzajemnosti. Razdrobljene vějice slavjanskih rodov se začnejo bližati svojej materi, katera je vse s jednim mlěkom napajala. Dosihdob je vsaki veči rod našega kolena samo svoje polje obdělaval ne gledě na druge, še cělō pōsamesne menjše rastlike so svoje pote krožile. Iz tega je slědilo, da imamo toliko slovstev, koliko narodičev se je s pismarijo pečalo. To je naravno gibanje zbudivših se narodov, kateri se več nezadovolje s pomiranjem samo tělesnih potreb. Duševno razvitje se je pri njih gibali počelo. Na tem potu se je istinabog! marsikaj lěpega sprožilo, je tudi po ravnoj cěsti pot najšlo do serdca ljudstva; alj, če izvzememo nēkatere učena dēla poljskega ino českega slovstva, samo toliko se je izpeljalo, koliko je ravno razum prostega ljudstva sprijeti zamogel. To naravno, duševno razvijanje pa je tudi vzrok, da se naš narod s prostim nēmškim, francozkim narodom ne samo družiti smē, marveč da je te ljudstva še daleč prekosil, vendar pa svojo prvobitno nepokvarjenost obderžal. Na drugej strani pa vidimo, da so se ljudje, katerim je višje znanje potrebno bilo, odstranili od svojega domovanja, ker njihovim željam nije zadostilo; oni so se svojemu rodu dostikrat iznevěřili, strane navade, strani jezik so prigerlili, bili so sebi ino svojemu rodu ne v srečo, temuč v nevoljo. Da se ta nesreča odstrani, da nebode potrebno Slavjanom iz svojega prostranega doma v těsne hrame drugih narodov prosjačit hoditi, je porodilo 19. stolēje, katero po pravici smēmo vlastnino Slavjanov imenovati, misel v vzajemnosti občeslavske. Vzajemnost je zarēs močno kormilo, katero samo nas zamore v svobodno zavětje pripeljati, vzajemnost je božanstvena misel, katera je že dolga stoletja v serdcu naših rodov kli-la, pa še le v sedajnem běli den zagledala. Vzajemnost! Sveta misel, krasna besēda!! Vzajemajmo tedaj s veseljem vsi rodovi iz jednega vrelca, kateri se v rožnatoj livadi v vse četiri strani svēta razlēka; vzajemajmo marljivo iz jednega studenca, da si s rodo-

vitoj rosoj proškopimo polje duševne ino tělesne sreče svoje! Vzajemnost nas uči, zatajevati vlastno sebično, jednostrano nagnjenje, da se pospeši sreča občā. Ako mi hočemo, da naš veliki, bi rekel neštevilni, narod zadosti svojej inenitnej nalogi, to je onda potrebno, da si za to sposobno srédstvo priskerbimo. To srédstvo je jezik občeslavenski. Da misel nije prazna senja pojedinih vlastencev, da nije nemogoča, se že iz tega vidi, ker so jo tudi drugi narodi izpeljali, ter ima ta blaga misel u vsih stranah, pri vsih rodovih našega naroda svoje zagovornike, kateri nam tudi kažejo, kako se ima te cilj doseči, samo da vse bistre glave naše to polje rahlati počnejo. Tukaj samo dveh sostavkov omenim, jednega od Poljaka Dr. St. J. K. glej Jordanov slavj. lětopis V. tečaj od leta 1847 stran 1 — 7. (glej tudi I. tečaj str. 9., III. tečaj str. 26. IV. tečaj str. 18. 19.); drugi je spis Matia Bana Serbljina, u lětopisu „Dubrovnik 1849.“ — Za nas Slovence je najpotrebniše, da se živo poprimemo ilirskega jezika, pa tako, da pri tem nikak v nemar ne puščamo občeslavenskoga jezikoslovja, da se vsega rešimo, kar ne pelje k slogi slovstvenoj. Slovenska mladina je, posebno kar se marljivega rodoljubja tiče, vse jugoslavenske družice prekosila. S ponosom se spominim Celovške, Ljubljanske ino Celjske mladeži. Ona je že v djanju pokazala, da jej rodoljubje nije prazen občutek, temuč da si prizadēva, ga tudi izobraziti, v životvorni žar razplamtiti. Gotovo se že lěpo število od prirode bogato obdarjenih učencev uči ne samo ilirskega jezika, temuč tudi jezika sēvernih naših bratrov. Mistim tedaj mnogim željam vsrēči, če predložim, da bi nam „Slovenska Bčela“, vsakokrat vsaj kako povēstico, ki bi 2 — 3 strani obsegla, v književnem ilirskem *) jeziku donasala, ker se neznane besēdice lahko pod čertoj razjasnijo. To nebi samo za našo slovensko bistro mladino velik dobiček bil, po mojih mislih bi se sladki med naše bčele tudi v ilirske pokrajine raznašal, katere so sedaj žalibože! brez domače hrane. Koristno bi tudi bilo, da se u vsakem listu bčelice jedna pēsmica v cirilici **) ponatisne, ker bi se po tem takem pismenke večine našega naroda igraje razširile. Pri teh spisih bi se imeli ravnati po Majarjevih pravilih, če ravno bi še tudi upotrebljevali Dubrovniške koncovke — ah v rodovniku višebroja, da se ilirska mladina že z perva ne preplaši; tudi blagoglasni samoglasnik a bi se smēl v nēkojih besēdah še prideržati v pazki pak bi se občeslavenske oblike naznačile. — Če je slavno vredništvo „Bčele“ enakih misli, mu onda g. Majar ino drugi svoje pripomoči ne bodo odrekli; vsaj ovi časopis nije prostemu ljudstvu namenjen, temuč učečoj se mladeži, katera še toliko nemških, latinskih ino gerčkih grud sdrobili mora. Če se posla čversto poprimemo, bomo vesel naprēdovali u vzajemnosti ino si bomo skoro njenega sadu zavživali. Pišimo tedaj za učene v književnem, za proste ljudi pa v prostem jeziku!

(Konec sledi.)

*) Iz serca radi bomo to storili, če se več naročnikov za knj tacega oglasi, posebno pa tedaj, kadar bo nam bčelo trikrat na mesec izdajati mogoče,
Vredn.

**) Gospod tiskar še nima cirilskih pismen. Vendar ga bomo poprosili, da si jih omisli.
Vredn.

Med in pelin.

* Po novih postavah bi se bili imeli Slovenci pri vsih sodnijah po slovensko izpraševati in zaslišovati, ter to, kar govore, bi se bilo imelo tudi po slovensko u zapisnik zapisovati. Ta modra in pravična postava je bila žalibog! prenarajena, in je bilo dovoleno, zapisnike s Slovenci po nemško spisovati. Kakor smo prerokovali in pričakovali, je skušnja učila in tudi terdovratne prepričala, da to ne gre. Zato je sedajni gospod minister pravice spet zaukazal, zapisnike s Slovenci po slovensko spisovati. Že je nekaj tednov minulo, kar je ti ukaz na Koroško in Krajnsko nadsodnijo iz Dunaja prišel; vendar ga u deželnem zakoniku še nismo brali; — ne vemo, zakaj s to rečjo tako mečkajo. —

* Iz Bliberka slišimo in za gotovo zvemo, da tamojšni gospod okrajni sodnik že dolgo s Slovenci vse lépo po slovensko ravna, in tudi zapisnike s njimi skoz in skoz po slovensko spisuje. Kdor gosp: sodnika, J. Kaiser-ja, pozna kakor mi, bode to lahko verjel; njegov zapisovavec je gosp: Mihev.

* Kdor svojim slovenskim bratom slavo in srečo želi, mora tudi želeči, da bi vsi Slovenci radi in pogosto brali — brali dobre in koristne bukve. Zategadel bode vsaki prijatelj Slovencev s veseljem slišal novico, da smemo pričakovati družtvo, ki bo dobre in korisne knjige med Slovenci razširjevalo. Naj imenitnejši, naj iskrenejši, in visoko stoječi gospodi so se te reči na vso moč poprijeli. Ako Bog da, bodedmo vkráčam kaj prav veselega svojim bravcem od tega družtva povedali. Živili domorodci! —

* Presvitli cesar so zaukazali, da morajo se vsi oficirji jezik svojih vojakov u enem letu naučiti; oistro se bode na to gledalo. Slovenci! dobro vésje, koliko so naši mladenči, ki nemško niso znali, pri žolnirjih, posebno od začelka pri prvem nauku prestati in požreti morali. Hvala Bogu, tudi ta težava bode minula!

* Skoraj ni mogoče verjeti, kar slišimo: v Rožce (Rosek) se je začelo vsako tretjo nedelo nemško pridgovati. Rožška fara šteje, kakor šematizem leta 1851 pové, 1151 duš; med vsimi timi jih gotovo ni več, kakor kakih 8 ali 10 ljudi, ki bi slovensko ne znali, — alj gotovo je jih več ko 1000, ki nemško ne zastopijo. Zavolj tih 8-10 Nemcev bi imelo več kot 1000 Slovencev brez božje beséde bití, — tega ne verjamemo. Saj mende nemške duše niso zlahtnejše in več vredne, kakor slovenske. Bodemo resnico ée zvédeli, in jo v „Bčeli“ oznanili. —

S m ě š n i c e.

* Neki upnik sreča svoga dolžnika na ulici in ga poprosi, da ga vsaj jedenkrat poplača. Razkačen vendar dolžnik nad njim zareži: „Dajte mi pokoj, nesramni človek! Mislíte, da sim le samo Vam dolžen“ in odide.

* Nekdo vprašan, zašto je svojo kćer svojemu naj večemu neprijatelju za ženu dal, je odgovoril: Da bi se nad njim maščeval.